

HALLINTOVALIOKUNNALLE

Sisäministeriön lausunto

HE 16/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä hallintovaliokunnalle.

Sisäministeriö pitää tärkeänä kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitys eroaa merkittävästi aikaisemmista poliisin reserviä koskevista esityksistä tai poliisilain 15 §:ssä säädetystä täydennyspoliisista, sillä hallituksen esityksen mukainen reservipoliisi on osa poliisia sen valmiudensäätelymekanismina.

Poliisin reservin tarve

Tarve poliisin reserville on ollut esillä pitkään. Siihen vaikuttaa Suomen turvallisuusympäristön muuttuminen entistä haastavammaksi ja poliisin omien voimavarojen rajallisuus.

Suomen turvallisuusympäristö alkoi muuttua perustavalla tavalla Venäjän vallattua Krimin niemimaan vuonna 2014. Hybridiuhkat ja uudenmuotoinen terrorismi Euroopassa tulivat ns. perinteisten uhkien rinnalle. Venäjän täysmittainen hyökkäyssota Ukrainaan vuonna 2022 merkitsi jännitteiden lisääntymistä edelleen, mikä on edellyttänyt Suomen kokonaisvaltaista varautumista niin sisäisen kuin ulkoisen turvallisuuden alueella. Sisäisen turvallisuuden rooli korostuu nykyisessä turvallisuusympäristössä, kun vihamielinen taho pyrkii hyödyntämään entistä enemmän avoimien sotilaallisten toimien sijaan tarkoituksellisesti epäselvää tilannetta sotilaallisten ja ei-sotilaallisten, muun muassa rikollisten, toimien välillä.

Jos Suomi joutuu laajamittaisen hybridivaikuttamisen kohteeksi, poliisin resursseihin arvioidaan kohdistuvan erityisen suuri paine yleisen järjestyksen ja turvallisuuden hallintaan liittyvien lisääntyvien ja vaikeutuvien tehtävien vuoksi. Lähtökohtana nimittäin on se, että poliisi vastaa myös sellaisten ulkoistenkin uhkien torjunnasta, jotka eivät ole sotilaallisia tai sotilaalliseksi tunnistettavia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että epäselvissä tilanteissa tullaan jatkossa entistä pidempään toimimaan sisäisen turvallisuuden toimialueella ensisijaisesti poliisin toimivaltuuksin.

Poliisi on valmiusorganisaatio, joka vastaa kulloinkin eteen tulevaan tilanteeseen olemassa olevalla johtamisjärjestelmällä ja olemassa olevilla, tehtävään koulutetuilla henkilöresursseilla etukäteen laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Lähtökohtana on, että poliisi on riittävästi resursoitu pystyäkseen tuottamaan tarvittavat poliisipalvelut eri toimintasektoreilla ja vastaamaan uhkien realisoituessa tehokkaasti pysyvällä henkilöresurssillaan.

Poliisiyksiköiden sisäiset sekä poliisiyksiköiden väliset pistemäiseen ja lyhytaikaiseen tarpeeseen perustuvat henkilöresurssien siirtelyt ja toisten yksiköiden tukeminen tarvittaessa

ovat osa poliisin arkista keinovalikoimaa päivittäisestä poliisitoiminnasta poikkeaviin ja laajoja henkilöresursseja vaativiin tilanteisiin vastaamisessa. Esimerkkejä tällaisista tilanteista ovat erilaiset massatapahtumat, valtiovierailut ja suuret mielenosoitukset. Normaalit isommat turvallisuustapahtumat poliisi kykenee hoitamaan omin voimavaroin tai tarpeen mukaan virka-apujärjestelyin.

Poliisin kyky vastata laajaa resurssia vaativiin tilanteisiin on kuitenkin paljolti alueellisesti ja ajallisesti pistemäinen. Mikäli voimakas resurssitarve esiintyy samanaikaisesti eri puolilla Suomea ja/tai on luonteeltaan pitkäkestoista, tämä voi aiheuttaa poliisin nykyisillä voimavaroilla pikaisesti resurssihaasteita erityisesti kasvukeskusten ulkopuolelle. Aikaisemmin poliisin reservin yli poliisilaitoksen menevissä tarpeissa muodosti nykyään lakkautettu liikkuva poliisi.

Poliisin on ollut nykyisillä, väkilukuun suhteutettuna selvästi Euroopan pienimmillä voimavaroilla muutenkin pakko keskittyä priorisoimaan omaa toimintaansa. Suomessa on 131 poliisia/100 000 henkilöä (yhteensä 7644 poliisia)¹, kun Ruotsissa esimerkiksi vastaava luku on 233/100 000 henkilöä (yhteensä 24 746 poliisia)² ja Tanskassa 195/100 000 (yhteensä 11 721). Eurostatin tilastojen mukaan vastaava määrä on Italiassa 398, Saksassa 301, Espanjassa 370, Kreikassa 525, Kroatiaassa 507 ja Portugalissa 443.³

Poliisin reservin käyttöön ottaminen

Poliisin reservin käyttökynnys on korkea. Lähtökohtaisesti poliisi hoitaa häiriötilat omin voimavaroin. Poliisin reservin käyttönotolle on asetettu välttämättömyys -kriteeri, joka liittyy normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin, valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin tai puolustustilalain mukaiseen puolustustilaan, kun poliisin omat voimavarat eivät riittäisi tällaisen tilanteen hoitamiseen ja virka-apua ei olisi käytettävissä, tai se ei olisi riittävää. Esimerkiksi asevelvollisuuslain 78 §:n mukaan asevelvollinen ei saa osallistua vaarallisten henkilöiden kiinniottamiseen, räjähteiden raivaamiseen, aseellista voimankäyttöä edellyttäviin tehtäviin tai muihin näitä tehtäviä vastaaviin vaarallisiin tehtäviin.

Normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa on kysymys poikkeuksellisista ja tilapäisistä tilanteista, joissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ei olisi mahdollista poliisin omin voimavaroin ja virka-apujärjestelyin. Tällainen tilanne voisi johtua yhteiskunnan kriittisiin toimintoihin, valtioelimiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin kohdistuvasta uhkasta tai usealla paikkakunnalla ulottuvasta yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavasta tapahtumakokonaisuudesta, kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvasta laaja-alaisesta tai

¹ Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2025 (s. 51)

² Polismyndighetens Årsredovisning 2025 (s. 105)

³ Eurostat 2022, [Chart: Europe's Most Heavily Policed Countries | Statista](#)

vakavasta häiriöstä, sotilaallisen voiman käytöstä tai sen uhkasta tai muusta vastaavasta vastavasta häiriötilanteesta, jolla olisi välitön vaikutus sisäiseen turvallisuuteen.

Päätöksen poliisin reservin käyttöönotosta ja käytön päättämisestä tekisi sisäministeri poliisiylijohtajan esityksestä. Poliisin reservi muodostetaan osaksi poliisin organisaatiota sen valmiudensääntelymekanismina. Poliisin valmiutta säädellään vallitsevaan uhkatasoon, erityisiin tapahtumiin tai yhteiskunnalliseen tilanteeseen liittyen. Poliisin valmiustasoja ei ole kytketty yhteiskunnan valmiustilaan. Toisin sanoen poliisi päättää itse valmiustasosta. Näin on myös poliisin reservin osalta, sillä sisäministeri tekee päätöksensä poliisiylijohtajan esityksestä. Sisäministeriö vastaa poliisitoimesta, jolloin on hallinnollisesti johdonmukaista, että poliisin resurssien käyttöä koskeva päätöksenteko sijoitetaan toimialasta vastaavalle ministerille. Päätöksenteko tällaisissa kysymyksissä perustuu usein turvallisuusviranomaisten operatiiviseen asiantuntemukseen ja tilannekuvaan, joiden käsittely tapahtuu pääasiassa sisäministeriön hallinnonalalla osana toimialakohtaista, operatiivista päätöksentekoa. Lisäksi poliisin operatiiviseen toimintaan liittyy usein tilanteita, joissa päätöksenteon nopeus ja reagointikyky ovat keskeisiä. Poliisin reserviä voidaan joutua käyttämään myös tilanteissa, joissa uhka kohdistuu valtioelimiin ja joissa poliisin voimavarat on tästä huolimatta kyettävä turvaamaan.

On myös huomattava, että valtioneuvosto päättää poliisin reservin resursoinnista normaaliin tapaan osana talousarvio- ja JTS-menettelyä. Samanlainen järjestely on voimassa Rajavartiolaitoksen reservin osalta. Rajavartiolaitoksen reservin käyttöönottoa koskevat päätökset tehdään Rajavartiolaitoksen sisäisesti eikä ministeriötasolla.

Poliisihallituksen määräyksenantovalta

Esitykseen sisältyy myös Poliisihallitukselle annettua määräyksenantovaltaa reservin käyttöönottoon ja käyttämiseen liittyvistä teknisluontoisista seikoista. Nämä seikat koskevat reservin rekisterin pitämiseen liittyvää teknistä ohjeistusta, kuten sitä, että eläköityvän henkilön viimeisin yksikkö tiedustelee henkilön halukkuutta ilmoittautua reservin rekisteriin ja sitä, että kyseinen yksikö varmistaa vuosittain ilmoittautumisen voimassa olon. Määräyksessä annetaan myös poliisin reservin varustusta koskeva ohjeistus sen osalta, että eläköityvien henkilöiden tulee jättää varustuksensa viimeisen virkapaikkansa poliisiasemalle. Määräys sisältää myös palvelussuhteen ehtojen osalta viittauksen poliisin virkaehtosopimukseen. Määräys sisältää myös turvallisuusselvityksiä koskevan teknisen ohjeistuksen. Määräys sisältää myös koulutustarpeen arviointia ja koulutusvastuiden järjestämistä koskevan yksityiskohtaisen ohjeistuksen poliisiyksiköille sekä voimankäyttökoulutuksen että muun tarvittavan täydennyskoulutuksen osalta.

Reservipoliisin nimittäminen

Poliisin reservi muodostetaan poliisialan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista sekä poliisikoulutuksen saaneista henkilöistä, jotka eivät työskentele poliisina.

Reservipoliisi nimitetään määräaikaiseen poliisin virkasuhteeseen sen jälkeen, kun reservin käyttöönotosta on tehty päätös. Kysymyksessä on valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukainen nimitys määräaikaiseen virkasuhteeseen. Määräaikaisen virkasuhteen kesto määräytyy poliisin reservin käytön tarpeen mukaan. Mikäli mahdollista, reservin käytön ajallinen tarve määritetään jo käyttöönottopäätöksessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, reservipoliisi nimitetään poliisin tilannetta koskevan tarveharkinnan perusteella. Esimerkinomaisesti Uudenmaan sulun tapauksessa reservin tarpeen kesto olisi ollut tyypillisesti noin 1 kk, ja vuoden 2023 maahantulon yhteydessä noin 1-2 kk.

Reservipoliisi nimitetään vain sellaisia toimivaltuuksia edellyttävään tehtävään, johon hänellä on riittävä koulutus. Nimitysharkinta tehdään tapauskohtaisesti, mikä mahdollistaa poliisikoulutuksen saaneen henkilön nimittämisen myös vaativiin tehtäviin hänen osaamisensa, mahdollisen poistuman lyhyen keston ja koulutuksensa perusteella.

Poliisiopiskelija nimitetään aina nuoremman konstaapelin virkasuhteeseen. Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 31 §:n opintojen enimmäiskestoja koskevalla muutoksella lisätään se, että poliisin reserviin nimittäminen ei vaikuta opintojen enimmäiskestoon. Poliisin reservissä toiminta luetaan opiskelijalle täysimääräisesti hyväksi hänen opintojensa aikana suoritettavaa harjoittelua. Tälläkin hetkellä 8-10 moduulin poliisiopiskelijat toimivat nuoremman konstaapelin virkasuhteessa opintoihin sisältyvän harjoittelunsa aikana.

Reservipoliisin tehtävät ja toimivaltuudet

Reservipoliisi on lähtökohtaisesti käytettävissä kaikkiin poliisilain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettyihin tehtäviin osaamisensa ja koulutustasonsa mukaisesti. Reservipoliisia käytetään poikkeuksellisissa tilanteissa, jolloin mahdollisuus joutua vastarinnan kohteeksi on kasvanut ns. normaalitilanteesta. Reservipoliisi ei välttämättä tai ainakaan kaikilta osin sovellu osaamisensa ja kokemuksensa perusteella suoraan erityistilanteen edellyttämiin tehtäviin. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi suuri ja pitkäkestoinen mellakka. Reservipoliisia nimitettäessä ja reservipoliisin käytössä otetaan huomioon reservipoliisin käytettävyyden tehtäviin, joista voidaan siirtää vakinaista henkilöstöä erityistilanteen edellyttämiin tehtäviin.

Nuoremmaksi konstaapeliksi nimitettävän poliisiopiskelijan tehtävät ovat työharjoitteluun rinnasteisia. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluva järjestyksenvalvonta ja järjestyshäiriöihin puuttuminen, liikenteenvalvonta, liikennetehtävät sekä liikenteenohjaus, kadonneen henkilön etsintä, vapautensa menettäneiden kuljetustehtävät sekä turvaamistehtävät (pois lukien poliisivankilan vartioimistehtävät).

Reservipoliisilla on oikeus käyttää poliisin toimivaltuuksia. Reservipoliisi toimii virkavastuulla. Virkavastuu kattaa myös rikosoikeudellisen virkavastuun.

Reservipoliisina toimivan poliisiopiskelijan toimivaltuudet on sidottu siten, että toimivaltuuksia käytettäisiin virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyn poliisin välittömässä valvonnassa ja reaaliaikaisella johdolla. Toimivaltasäätely vastaa poliisin hallinnosta annetun asetuksen 16 §:n 2 momentin mukaista harjoittelua suorittavan poliisiopiskelijan toimivaltuuksia. Harjoittelussa oleva poliisiopiskelija toimii poliisin toimivaltuuksilla mutta virassa olevan poliisin ohjauksessa.

Reservipoliisin voimankäyttövaltuudet ovat myös samat kuin poliisilla. Reservipoliisille sallitut voimankäyttövälineet vastaavat sitä, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 18 §:ssä on säädetty vartijoiden voimankäyttövälineistä ja eduskunnan turvatoimista annetun lain 19 §:n mukaisesti turvahenkilön voimankäyttövälineistä.

Poliisin ammattikorkeakoulututkintoa suorittavan reservipoliisin osalta ampuma-aseen tarve johtuu poliisin laajasta tehtäväkentästä, jossa tilanteet saattavat muuttua hyvinkin nopeasti rauhallisesta jopa äärimmäisiä voimakeinoja vaativiin tilanteisiin. Ampuma-aseenkäyttötilannetta ei voida sulkea pois kategorisesti, mikäli tilanne kärjistyisi. Poliisin voimankäyttö on johdettua ja erityisesti aseenkäyttö on tarkoin normitettua. Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti laukauksen ampumisesta päättää päällystöön kuuluva poliisimies, jos se tilanne huomioiden on mahdollista. Poliisin toimenpiteiden kohteena oleva henkilö ei käytännössä tee eroa, onko kyse reservipoliisista vai vakituksessa virassa olevasta poliisista. Oikeudeton hyökkäys edellyttää samanlaisia mahdollisuuksia puolustautua.

Reservipoliisin koulutus

Koulutuksella ja osaamisella on keskeinen osa toimivaa reserviä. Poliisiopiskelijoiden osalta esitys sisältää tarkat ja täsmälliset, poliisiammattikorkeakoulun tutkintorakenteesta johdetut opintojen sisältöä ja määrää koskevat edellytykset. Opintoihin kuuluu perus- ja ihmisoikeuksia, poliisin tehtäviä ja toimivaltuuksia sekä operatiivisen toiminnan perusteita koskevat kokonaisuudet. Kyseiset opinnot sisältyvät poliisin perustutkinnon rakenteeseen. Poliisiammattikorkeakoulu muuttaa opetussuunnitelmansa siten, että kyseiset opinnot ajoittuvat poliisiopintojen alkupuolelle. Reserviin vaadittavien opintojen rakenne täsmennetään poliisiammattikorkeakoulusta annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävällä lisäyksellä. Opintojen laajuus olisi vähintään 45 opintopistettä. Kyseinen 45 opintopistettä vastaa 1 215 tunnin opintojen laajuutta. Opintojen laajuus on huomattavasti suurempi kuin esimerkiksi vartijoilta edellytettävä. Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaisen vartijan peruskoulutus on 120 tuntia ja väliaikaisen vartijan ja järjestyksenvalvojan vastaava koulutus 40 tuntia. Poliisiopiskelijan reservikoulutuksen tarkoituksena on antaa täydet valmiudet reservipoliisina toimimiselle.

Poliisihallitukselle on annettu nimenomainen vastuu reservipoliisin osaamisen ajantasaisuuden varmistamiseen koulutuksen ja vuosittain toteutettavan täydennys- ja ylläpitokoulutuksen kautta. Esimerkiksi voimankäyttökeinojen koulutuksen osalta tämä merkitsee muille kuin poliisiopiskelijoille poliisin voimakeinoista ja kulkuneuvon pysäyttämisestä annetun

sisäministeriön asetuksen mukaista ylläpitävää koulutusta ja harjoittelua eri ampuma-asetyyppien ja muiden voimankäyttövälineiden käytössä sekä fyysisessä voimankäytössä vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä ampuma-aseen vuosittain suoritettavaa tasokoetta. Poliisiopiskelijoiden osalta voimankäyttövälineiden käytön edellyttämän koulutuksen vähimmäislaajuus olisi 1,5 opintopistettä eli 40 tuntia, mikä vastaa tälläkin hetkellä poliisin opintoihin kuuluvaa voimankäyttövälineiden koulutusta. Poliisiopiskelijoiden osalta voimankäyttökoulutus sisältyy yllä mainittuun 45 opintopisteen koulutukseen. Vertailuna on syytä mainita, että vartijoiden ampuma-asekoulutus kestää 24 tuntia. Poliisiopintoihin sisältyy myös fyysisen voimankäytön koulutusta 3 opintopistettä eli noin 80 tuntia sekä voimankäytön taktiikkaa 3 opintopistettä eli noin 80 tuntia.

Poliisin reservi: lopuksi

Sisäministeriö pitää hallituksen esityksen mukaista poliisin reserviä välttämättömänä poliisin valmiudensäätelymekanismina poliisin voimavarojen turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa.

Muuntokoulutus

Esitys sisältää poliisin reservistä erillisenä kysymyksenä poliisin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimuksia koskevan muutoksen. Nykyisin kelpoisuusvaatimuksena ylempään ammattikorkeakoulututkintoon on soveltuva ammattikorkeakoulututkinto tai soveltuva korkeakoulututkinto. Kelpoisuusvaatimuksia muutettaisiin siten, että Poliisiammattikorkeakoulu voisi ottaa opiskelijaksi myös henkilön, jolla Poliisiammattikorkeakoulu katsoisi muuten olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten ja jolla olisi Suomessa saatu vähintään kolmen vuoden kokemus poliisina. Muutoksen tavoitteena on antaa riittävän työkokemuksen ja opiskeluvalmiudet omaaville poliisimiehille mahdollisuus suorittaa poliisialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto edellyttämättä heiltä ensin ammattikorkeakoulututkinnon tai korkeakoulututkinnon suorittamista.

neuvotteleva virkamies Katariina Simonen

sisäministeriö, Poliisiosasto

+358 295 488 212, katariina.simonen@gov.fi